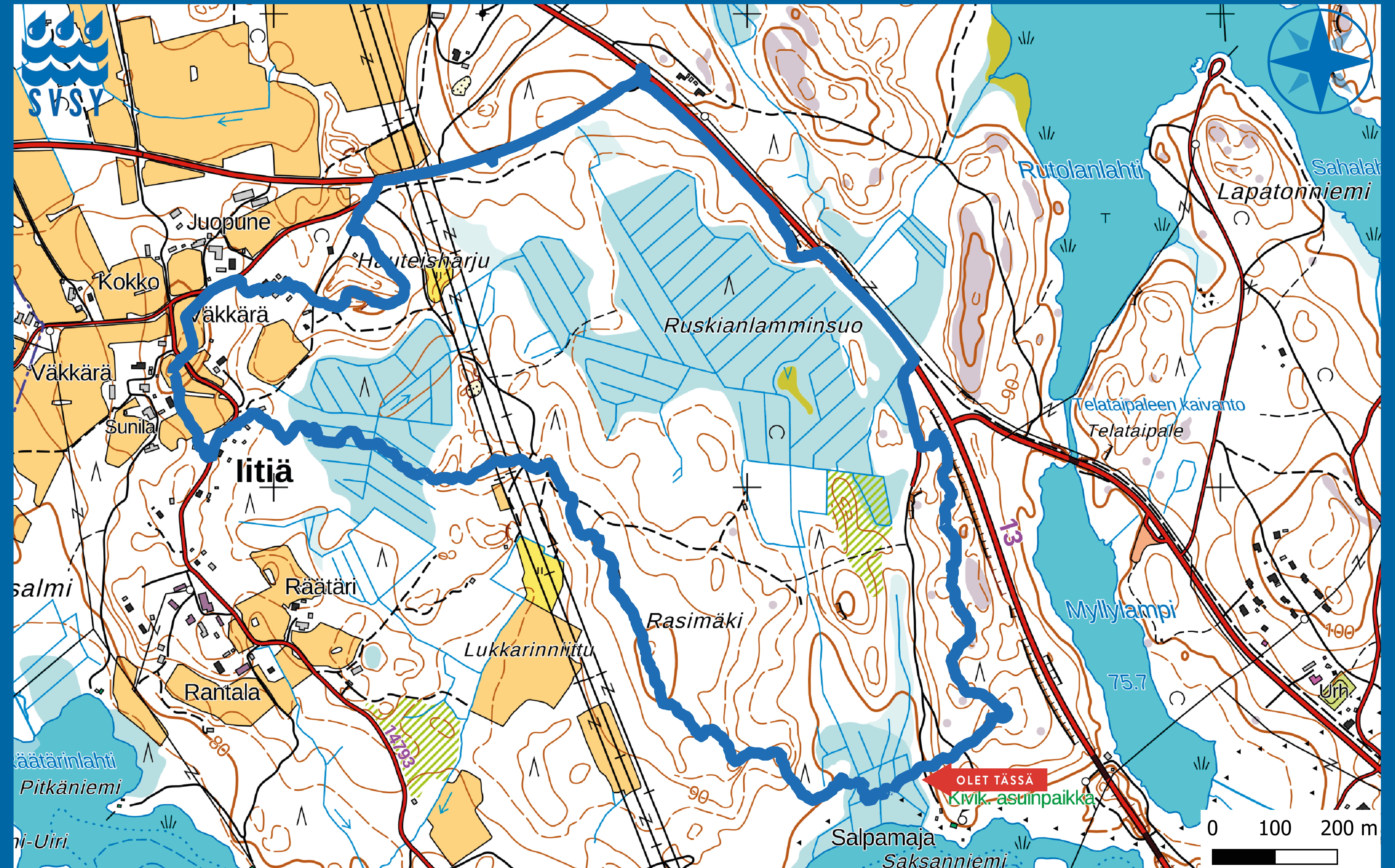

VALUMA-ALUE SALPAMAJA

ETELÄ-KARJALA ON TUNNETTU KAUNIISTA VESISTÖISTÄÄN,
JOIDEN RAVINNEKUORMAA PIENENTÄMÄÄN ON RAKENNETTU
VESIENSUOJELUKOSTEIKOITA.

Vesiensuojelun ohella rakennettujen kosteikkojen tuottamia palveluita ovat eroosiorjunta, ilmastonmuutoksen ehkäisy, kasvihuonekaasujen vähentäminen hiilensidonnalla ilmakehästä, ojituksen negatiivisten ympäristövaikutuksen vähentäminen, maa- ja vesiluonnon monimuotoisuuden edistäminen sekä tulvien hallinta ja ehkäisy. Kosteikkojen rakentamisen ja kunnostamisen eduiksi luetaan myös elinympäristöjen luominen kosteikoista riippuvaisille eliölajeille ja virkistyskäyttö ihmisille.

Kosteikoista puhuttaessa olennaisena osana on kohteen yläpuolinen valuma-alue. Valuma-alueen maankäyttöratkaisut vaikuttavat valuma-alueelta vesien mukana kulkeutuvaan kuormitukseen. Valuma-alueilla on jokaisella omat erityispiirteensä: toimintaan vaikuttaa maankäytön ohella korkeuserot, maaperä ja valunta, kasvillisuus ja haihdunta, muut vesistöt ja niihin liittyvä virtaama, sekä suodanta ja pohjavesi. Luonnontilaisiltakin maa-alueilta aiheutuu vesistökuormitusta luonnonhuuhtoumana.

Hajakuormitusta vesistöihin aiheuttavat luonnonhuuhtouman ja laskeuman lisäksi metsätalous, maatalous, haja-asutus ja hulevedet. Pistemäiset kuormituslähteet on tarkoin määriteltävissä. Tällaisia kuormittajia ovat yhdyskuntajätevedet, teollisuus ja esimerkiksi turvetuotanto. Kuormitus vaihtelee kuormituslähteittäin ja sen voimakkuus ja ajallinen kesto vaihtelee. Esimerkiksi metsätaloudessa vesistökuormitusta syntyy metsähakkuista, ojituksista ja lannoituksista ja vaikutus voi näkyä toimenpiteestä riippuen vuosista vuosikymmeniin.

Maataloudessa kuormitus vaihtelee ajallisesti ja peltokohtaisesti: kuormitus riippuu erityisesti syksyllä tehtävistä muokkauksista ja toimenpiteistä sekä peltojen kasvipeitteisyydestä. Suurin osa peltojen eroosiosta tapahtuu kasvukauden ulkopuolella ja vaihtelee vuosittain säiden ja hydrologian mukaan. Maan orgaanisen hiilen, kasvukannon ja rakenteen parantaminen vähentää eroosioriskiä ja parantaa kykyä pidättää vettä ja ravinteita.

Haja-asutuksen kuormitukseen voidaan vaikuttaa kiinteistöjen jätevesijärjestelmillä. Rakennettujen maa-alueiden sade- ja lumensulamisvesistä muodostuvien hulevesien kuormituksesta vain pieni osa puhdistetaan ennen niiden päätymistä vesistöön. Pistemäisten lähteiden kuormitusta on saatu viime vuosikymmeninä vähennettyä esimerkiksi jätevedenpuhdistamoiden kehittymisen myötä. Pistemäisistä kuormittajista turvetuotanto voi aiheuttaa paikallisesti merkittävää vesistökuormitusta. Teollisuuden kuormitukseen vaikuttaa se, miten suljettu veden kierto prosessissa on.

SALPAMAJAN KOSTEIKKO

Salpamajan kosteikko sijaitsee Lappeenrannassa litiän kylässä ja on pinta-alaltaan noin 1 ha:n kokoinen. Kosteikolla voit seurata vaikkapa sudenkorentojen lentelyä läpi kesän tai sammakoiden kosintamenoja keväisin.

Kosteikon rannoilta löytyy paikoin runsaasti kosteilla paikolla viihtyviä röyhvihvilämättäitä. Salpamajan kosteikko on maalajiltaan suurimmaksi osaksi saraturvetta: pientä osaa alueesta kattaa myös hiekkamoreeni. Kosteikosta vedet laskevat Kärjenlampeen ja Uittoväylää myöten edelleen Jängynjärveen. Salpamajan kosteikon valuma-alueen koko on noin 165 ha ja se on suurimmaksi osaksi metsää, josta on paljon ojitettua suota. Valuma alueen maalajeista suurin osa on moreenia ja turvemaata, mutta myös hiekkaa, karkeaa hietaa sekä kalliomaata esiintyy sen alueella.

Pisimmillään veden virtausreitti kosteikolle on noin 3 km ja koko matkalla on metsätalousaluetta. Valuma-alueella on hyvin vähän maataloutta: lähimmiltä pelloilta vedellä on kosteikolle matkaa yli 2,5 km. Valuma-alueella maa on korkeimmillaan 104 m ja matalimmillaan 78 m merenpinnasta.

Salpamajan kosteikko on rakennettu vuonna 2021 Jänky-Hakulinjoki -hankkeessa yksityiselle maalle ja VESMO-hankkeessa kosteikolle lisättiin pesiä vesilinnuille, virkistyskäyttöä varten laavu sekä monimuotoisuudesta kertovat taulut.